

Thucydidecom 38.

38. 'Καὶ μὴν καὶ τῶν πόνων πλείστας ἀναπαύλας τῇ γνώμῃ¹ ἐπορισάμεθα², ἀγῶσι μὲν γε καὶ θυσίαις διετησίοις νομίζοντες³, ἰδίαις δὲ κατασκευαῖς⁴ εὐπρεπέσιν, ὧν καθ' ἡμέραν⁵ ἢ τέρψις τὸ λυπηρὸν ἐκπλήσσει. ἐπεσέρχεται δὲ διὰ μέγεθος τῆς πόλεως ἐκ πάσης γῆς τὰ πάντα, καὶ ξυμβαίνει ἡμῖν μηδὲν οἰκειότερα τῇ ἀπολαύσει τὰ αὐτοῦ⁶ ἀγαθὰ γιγνόμενα καρποῦσθαι ἢ καὶ τὰ τῶν ἄλλων ἀνθρώπων⁷.

39. 'Διαφέρομεν⁸ δὲ καὶ ταῖς τῶν πολεμικῶν μελέταις⁹ τῶν ἐναντίων τοῖσδε¹⁰. τήν τε γὰρ πόλιν κοινήν¹¹ παρέχομεν, καὶ οὐκ ἔστιν ὅτε ξηνηλασίαις¹² ἀπείργομέν τινα ἢ μαθήματος ἢ θεάματος, ὃ¹³ μὴ κρυφθὲν ἄν τις τῶν πολεμίων ἰδὼν ὠφελῆ-θεΐη¹⁴, πιστεύοντες οὐ ταῖς παρασκευαῖς τὸ πλεόν¹⁵ καὶ ἀπάταις ἢ τῷ ἄφ' ἡμῶν αὐτῶν ἐς τὰ ἔργα¹⁶ εὐψύχῳ¹⁷. καὶ ἐν ταῖς παιδείαις οἱ μὲν ἐπιπόνῳ¹⁸ ἀσκήσει εὐθὺς νέοι ὄντες τὸ ἀνδρεῖον¹⁹ μετέρχονται²⁰, ἡμεῖς δὲ ἀνειμένως²¹ διαιτώμενοι οὐδὲν ἦσσαν²² ἐπὶ τοὺς ἰσοπαλεῖς κινδύνους²³ χωροῦμεν. τεκμήριον

¹ τῇ ψυχῇ

² доставяме (измисляме - ?) отдох за мисълта

³ практикувайки χρώμενοι ὡς νομίμοις

⁴ басейни , портици

⁵ всеки ден

⁶ ἐν τῇ Ἀττικῇ

⁷ т.е. това което останалите хора по света познават не ни е непознато

⁸ δια-φέρω τινος τινι

⁹ външната политика -?

¹⁰ както следва ,

¹¹ отворен – виж по 88

¹² етническо прочистване - винаги в мн.ч. -? – практика на Спарта

сравни с с Лизий за заслугите на неговото семейство

¹³ акузатив на ἰδῶν .

¹⁴ μη κρυφθῆν - μη κρυφθεῖη , αὐ κъм всички глаголи

¹⁵ μάλλον

¹⁶ в момента за действие – когато трябва *противопоставя се на παρασκευαί*

¹⁷ εὐψύχον τό **Thuc.** = εὐψυχία. *виж речника*

¹⁸ *виж речника*

¹⁹ виж по-горе 82

²⁰ встъпвам , отивам *виж речника*

²¹ виж 83

²² точно толкова

²³ legitimate danger- ? или заобиколени отвсякъде с опасности не бягаме от никого-?

δέ· οὔτε γὰρ Λακεδαιμόνιοι καθ' ἑαυτούς, μεθ' ἀπάντων δὲ²⁴
 ἐς τὴν γῆν ἡμῶν στρατεύουσι, τὴν τε²⁵ τῶν πέλας αὐτοὶ
 ἐπελθόντες²⁶ οὐ χαλεπῶς ἐν τῇ ἀλλοτρίᾳ τοὺς περὶ τῶν
 οἰκείων ἀμυνομένους μαχόμενοι τὰ πλείω²⁷ κρατοῦμεν. ἀθρόα²⁸
 τε τῇ δυνάμει ἡμῶν οὐδεὶς πω πολέμιος ἐνέτυχε διὰ τὴν τοῦ
 ναυτικοῦ τε ἅμα ἐπιμέλειαν καὶ τὴν ἐν τῇ γῇ ἐπὶ πολλὰ²⁹
 ἡμῶν αὐτῶν³⁰ ἐπίπεμψιν· ἦν δέ που μορίῳ τινὶ προσμείξωσι,
 κρατήσαντές τε τινὰς ἡμῶν πάντας ἀύχουσι ἀπεῶσθαι³¹ καὶ
 νικηθέντες ὑφ' ἀπάντων ἡσῆσθαι. καίτοι εἰ ῥ' αἰθυμία μάλ-
 λον ἢ πόνων μελέτη καὶ μὴ μετὰ νόμων τὸ πλεόν ἢ τρόπων
 ἀνδρείας³² ἐθέλομεν κινδυνεύειν, περιγίγνεται ἡμῖν³³ τοῖς τε
 μέλλουσιν ἀλγεινοῖς μὴ προκάμνειν, καὶ ἐς αὐτὰ³⁴ ἐλθοῦσι
 μὴ ἀτολμοτέρους τῶν αἰεὶ μοχθούντων φαίνεσθαι, καὶ ἔν-
 τε τούτοις τὴν πόλιν ἀξίαν εἶναι θαυμάζεσθαι καὶ ἔτι ἐν
 ἄλλοις³⁵.

40. 'Φιλοκαλοῦμέν τε γὰρ μετ' εὐτελείας³⁶ καὶ φιλοσοφοῦμεν
 ἄνευ μαλακίας³⁷. πλούτῳ τε ἔργου μᾶλλον καιρῷ³⁸ ἢ λόγου
 κόμπῳ χρώμεθα, καὶ τὸ πένεσθαι οὐχ ὁμολογεῖν τινὶ αἰσχρόν,
 ἀλλὰ μὴ διαφεύγειν ἔργῳ αἴσχιον³⁹. ἔτι τε τοῖς αὐτοῖς οἰκείων
 ἅμα καὶ πολιτικῶν ἐπιμέλεια, καὶ ἑτέροις⁴⁰ πρὸς ἔργα τετραμ-

виж речника

²⁴ ами

²⁵ докато ние – τε реализира корелацията с оуте γαρ Λακεδαιμονιοι

²⁶ καὶ ἡμεῖς παλιν ὅταν τὴν τῶν πέλας γῆν αὐτοὶ ἐπέλθωμεν

²⁷ по-често , повечето (пъти) , в повечето случаи

²⁸ защото воюват на много фронтове

²⁹ ἐπὶ πολλὰς ἐπιχειρήσεις

³⁰ а не (експедиция) от наемници

³¹ унищожавам напълно

³² καὶ μετὰ ἀνδρείας με νόμοις μᾶλλον ἢ τρόποις παρασκευασμένης i e
 сам бог ни е създал да побеждаваме , просто расата ни е предопределена да
 господства

³³ предимството ни е

³⁴ τὰ ἀλγεινὰ - трудности hardship

³⁵ т.е. считам ,че това не са единствените ни достойнства

³⁶ скромност, простота , която не изключва високата цена т.е. не е продиктувана
 от стиснатост или бедност (целесъобразност - ?!) *виж речника*

³⁷ мисленето не ни прави нерешителни (не философствуваме, а решаваме ?)

³⁸ повод причина средство за действие

³⁹ т.е. срамна е не самата бедност, а примирението с бедността

⁴⁰ магистратите и обикновените граждани- ? (*според мен*) ἑτέροις поправено на
 ἑτέρα ὃ πρὸς ἔργα което се противопоставя на τὰ πολιτικά

μένοις τὰ πολιτικὰ μὴ ἐνδεῶς⁴¹ γνῶναι· μόνοι γὰρ τὸν τε μηδὲν τῶνδε⁴² μετέχοντα οὐκ ἀπράγμονα⁴³, ἀλλ' ἀχρεῖον⁴⁴ νομίζομεν, καὶ οἱ⁴⁵ αὐτοὶ⁴⁶ ἦτοι κρίνομέν γε ἢ ἐνθυμούμεθα⁴⁷ ὀρθῶς τὰ πράγματα, οὐ τοὺς λόγους τοῖς ἔργοις βλάβην ἠγούμενοι, ἀλλὰ μὴ προδιδαχθῆναι μάλλον λόγῳ πρότερον ἢ ἐπὶ ἃ δεῖ ἔργῳ ἐλθεῖν⁴⁸. διαφερόντως⁴⁹ γὰρ δὴ καὶ τότε ἔχομεν ὥστε τολμᾶν τε οἱ αὐτοὶ⁵⁰ μάλιστα καὶ περὶ ὧν ἐπιχειρήσομεν ἐκλογίζεσθαι⁵¹. ὁ⁵² τοῖς ἄλλοις⁵³ ἀμαθία μὲν θράσος, λογισμὸς δὲ ὄκνον⁵⁴ φέρει. κράτιστοι δ' ἂν τὴν ψυχὴν δικαίως κριθεῖεν οἱ τὰ τε δεινὰ καὶ ἡδέα σαφέστατα γινώσκοντες καὶ διὰ ταῦτα μὴ ἀποτρεπόμενοι ἐκ τῶν κινδύνων. καὶ τὰ ἐς⁵⁵ ἀρετὴν⁵⁶ ἐνηντιώμεθα⁵⁷ τοῖς πολλοῖς· οὐ γὰρ πάσχοντες εὖ, ἀλλὰ δρῶντες κτώμεθα τοὺς φίλους. βεβαιότερος δὲ ὁ δράσας τὴν χάριν ὥστε ὀφειλομένην δι' εὐνοίας ᾧ δέδωκε σῶζειν⁵⁸. ὁ δὲ ἀντοφείλων ἀμβλύτερος⁵⁹, εἰδὼς οὐκ ἐς χάριν, ἀλλ' ἐς ὀφείλημα τὴν ἀρετὴν ἀποδώσων⁶⁰. καὶ μόνοι οὐ τοῦ ξυμφέ-

защото датива на манускриптите затруднява грецистите , докато смисълът си остава същия ! В действителност става дума за опит да се стандартизира употребата на μόνος αὐτός ἄλλος ἕτερος

⁴¹ недостатъчно

⁴² τῶν πολιτικῶν

⁴³ странящ от общественниге дела *виж речника*

⁴⁴ unambitious but as useless

⁴⁵ зачертавано от някои !

⁴⁶ ние самите (!) за разлика от спартанците

⁴⁷ имаме грижата да не забравим *виж речника*

⁴⁸ смятаме че мисленето не пречи на делото

⁴⁹ **отличаваме** се – *a ne различаваме* се ?! или всеци по различному но всички заедно **сравни** с each carried to its highest point, and both united in the same persons;

⁵⁰ т.е. всички заедно

⁵¹ разсъждението не ни пречи да сме безразсъдни *квазиоксиморон* - ?

⁵² докато

⁵³ **сравни** с although usually

⁵⁴ другите се парализират от мисленето, и героизмът им граничи с безразсъдство , безумие

⁵⁵ що се отнася до

⁵⁶ ἀρετὴν λέγει νῦν τὴν φιλίαν καὶ εὐεργεσίαν - scholia в който (донякъде рядък) смисъл Т. често употребява думата

⁵⁷ намираме се в противоположно положение (простете тавтологията и вижте речника)

⁵⁸ ὥστε σῶζειν χάριν т.е. за да не е напразно благотелянието

⁵⁹ равнодушен *виж речника*

⁶⁰ съзнаващ ,че трябва да връща а не да облагодетелствува

ροντος μᾶλλον λογισμῶ ἢ τῆς ἐλευθερίας τῷ πιστῷ⁶¹ ἀδεῶς
τινὰ ὠφελοῦμεν.

41.

Ἐυνελών⁶² **τε**⁶³ λέγω τὴν τε πᾶσαν πόλιν τῆς Ἑλλάδος
παίδευσιν⁶⁴ εἶναι καὶ καθ' ἕκαστον⁶⁵ δοκεῖν ἄν μοι τὸν αὐτὸν
ἄνδρα παρ' ἡμῶν ἐπὶ πλείστ' ἄν εἶδη καὶ μετὰ χαρίτων⁶⁶
μάλιστ' ἄν εὐτραπέλως τὸ σῶμα αὐταρκες παρέχεσθαι. καὶ
ὡς οὐ λόγων ἐν τῷ παρόντι κόμπος τάδε μᾶλλον ἢ ἔργων
ἐστὶν ἀλήθεια, αὐτὴ ἢ δύναμις τῆς πόλεως, ἣν ἀπὸ τῶνδε
τῶν τρόπων ἐκτησάμεθα, σημαίνει⁶⁷. μόνη γὰρ τῶν νῦν⁶⁸
ἀκοῆς κρείστων ἐς πεῖραν ἔρχεται⁶⁹, καὶ μόνη οὔτε τῷ πολε-
μῷ ἐπελθόντι ἀγανάκτησιν ἔχει ὑφ' οἴων⁷⁰ κακοπαθεῖ οὔτε
τῷ ὑπηκόῳ κατάμεμψιν ὡς⁷¹ οὐχ ὑπ' ἀξίων ἄρχεται⁷². μετὰ
μεγάλων δὲ σημείων καὶ οὐ δὴ τοι ἀμάρτυρόν⁷³ γε τὴν δύναμιν
παρασχόμενοι τοῖς τε νῦν καὶ τοῖς ἔπειτα θαυμασθησόμεθα,
καὶ οὐδὲν προσδεόμενοι οὔτε⁷⁴ Ὀμήρου ἐπαινέτου οὔτε ὅστις⁷⁵
ἔπεσι μὲν τὸ αὐτίκα τέρψει, τῶν δ' ἔργων τὴν ὑπόνοιαν⁷⁶ ἢ
ἀλήθεια βλάβει⁷⁷, ἀλλὰ πᾶσαν μὲν θάλασσαν καὶ γῆν ἐσβατὸν
τῇ ἡμετέρᾳ τόλμῃ καταναγκάσαντες γενέσθαι, πανταχοῦ δὲ
μνημεῖα κακῶν τε κάγαθῶν ἀίδια⁷⁸ ξυγκατοικίσαντες. περὶ

⁶¹ поради увереността присъща на свободния човек т.е. свободата ни прави
безкористни и надеждни приятели

⁶² с една дума - за да обобщя ? виж речника

⁶³ та – връзка с предходното докато следващото **ТЕ** е корелация с **ΚΑΙ** – както

⁶⁴ училище

⁶⁵ всеки един по отделно , всеки сам са себе си -?

⁶⁶ χαριέντως και εὐτραπέλως

⁶⁷ същността показва а силата доказва -?

⁶⁸ полиси

⁶⁹ струва ми се че на български гръцки се казва ἀκοῆς κρείστων εὕρισκεται

ὅταν ἐς πεῖραν ἔλθῃ

⁷⁰ ὑπὸ τοιούτων

⁷¹ че – все едно че има съответния деноминативен глагол

⁷² т.е. едва ли не е въпрос на чест да бъдеш победен от атиняните

⁷³ οὐκ ἄνευ μαρτύρων

⁷⁴ даже - засилващо отрицание

⁷⁵ οὔτε ποιήτου οὐδενός ὅστις

⁷⁶ смисъл, алегория

⁷⁷ истината надминава измислицата ?! виж речника ; ἔργων зависи едновременно

и от ὑπόνοια и от ἀλήθεια

⁷⁸ вечен

τοιαύτης οὖν πόλεως οἶδε τε γενναίως δικαιοῦντες⁷⁹ μὴ ἀφαι-
ρεθῆναι αὐτὴν μαχόμενοι ἐτελεύτησαν, καὶ τῶν λειπομένων
πάντα τινὰ εἰκὸς⁸⁰ ἐθέλειν ὑπὲρ αὐτῆς⁸¹ κάμνειν.

42. 'Δι' ὃ δὴ καὶ ἐμήκυνα⁸² τὰ περὶ τῆς πόλεως, διδασκαλίαν
τε ποιούμενος⁸³ μὴ περὶ ἴσου⁸⁴ ἡμῖν εἶναι τὸν ἀγῶνα καὶ οἷς
τῶνδε μηδὲν ὑπάρχει ὁμοίως⁸⁵, καὶ τὴν **εὐλογία**ν ἅμα ἐφ' οἷς
νῦν λέγω φανεράν σημείοις **καθιστάς**⁸⁶. καὶ εἴρηται αὐτῆς
τὰ μέγιστα⁸⁷. ἃ γὰρ τὴν πόλιν ὑμνησα⁸⁸, αἱ τῶνδε καὶ τῶν
τοιῶνδε ἀρεταὶ ἐκόσμησαν, καὶ οὐκ ἂν πολλοῖς τῶν Ἑλλή-
νων ἰσόρροπος⁸⁹ ὥσπερ τῶνδε⁹⁰ ὁ λόγος τῶν ἔργων φανείη.
δοκεῖ δέ μοι δηλοῦν ἀνδρὸς ἀρετὴν **πρώτη** τε μηνύουσα καὶ
τελευταία⁹¹ βεβαιοῦσα ἢ νῦν τῶνδε καταστροφή. καὶ γὰρ
τοῖς τᾶλλα χεῖροσι δίκαιον τὴν ἐς τοὺς πολέμους ὑπὲρ τῆς
πατρίδος ἀνδραγαθίαν προτίθεσθαι⁹². ἀγαθῶ γὰρ κακὸν ἀφανί-
σαντες κοινῶς μᾶλλον ὠφέλησαν ἢ ἐκ τῶν ἰδίων⁹³ ἔβλαψαν.
τῶνδε δὲ οὔτε πλούτου τις τὴν ἔτι ἀπόλαυσιν προτιμήσας
ἐμαλακίσθη⁹⁴ οὔτε πενίας ἐλπίδι⁹⁵, ὡς κἂν ἔτι διαφυγῶν αὐτὴν
πλουτήσειεν, ἀναβολὴν τοῦ δεινοῦ ἐποίησατο⁹⁶. τὴν δὲ τῶν

⁷⁹ считам за свой дълг т.е. *за немислимо да не* - *виж речника* - т.е. не можеха и да си помислят че може да я загубят - *преход към следващата част 44-46 възхваля на мъртвите – erainos, окуражаване и утешаване на родителите и близките*

⁸⁰ разбира се , естествено

⁸¹ τῆς πόλεως i.e. Атина

⁸² някой може да каже, че прекалих

⁸³ за да докажа нагледно

⁸⁴ ἴσον

⁸⁵ които няма какво да губят *сравни с* пролетариите могат да загубят само оковите си

⁸⁶ *сравни с* поставям, постановка

⁸⁷ основната част - ? т.е. нямам какво повече да кажа , но ....praetermissio

⁸⁸ прославям *виж речника* . *изпуснато е τὰὐτα*

⁸⁹ i. λόγος τῶν ἔργων - съответстващ по тегло *виж речника*

⁹⁰ *генетива се дължи на близостта на λόγος по-строгия синтаксис изисква датив*

⁹¹ *равно на πρώτον ... τελευταίως т.е. гибелта на тези които, за първи път проявяват(младите) и за последен път затвърждават (старите) своята смелост*

⁹² противопоставям *като алтернатива компенсация оправдание*

⁹³ ἰδίως т.е. като ἰδιῶται

⁹⁴ i.e. οὔτε τίς πλούτῳ ἐμαλακίσθη προτιμήσας τὸ ἔτι ἀπολαύειν αὐτοῦ

⁹⁵ нито надеждата че – ὡς – ще дойдат по-добри дни, която крепи бедния *сравни с* “богатият с парите , бедният с труда”

ἐναντίων τιμωρίαν ποθεινοτέραν⁹⁷ αὐτῶν⁹⁸ λαβόντες⁹⁹ καὶ κινδύ-
νων ἅμα τόνδε κάλλιστον νομίσαντες¹⁰⁰ ἐβουλήθησαν μετ'
αὐτοῦ¹⁰¹ τοὺς μὲν τιμωρεῖσθαι, τῶν δὲ¹⁰² ἐφίεσθαι, ἐλπίδι μὲν
τὸ ἀφανὲς τοῦ κατορθώσειν¹⁰³ ἐπιτρέψαντες, ἔργῳ δὲ περὶ τοῦ
ἤδη ὀρωμένου¹⁰⁴ σφίσιν αὐτοῖς ἀξιοῦντες πεποιθέναι¹⁰⁵, καὶ ἐν
αὐτῷ τῷ ἀμύνεσθαι καὶ παθεῖν¹⁰⁶ μᾶλλον ἠγησάμενοι ἢ [τὸ]
ἐνδόντες σώζεσθαι¹⁰⁷, τὸ μὲν αἰσχροὺς τοῦ λόγου ἔφυγον, τὸ δ'
ἔργον τῷ σώματι ὑπέμειναν καὶ δι' ἐλαχίστου καιροῦ τύχης¹⁰⁸
ἅμα ἀκμῇ τῆς δόξης μᾶλλον ἢ τοῦ δέους¹⁰⁹ ἀπηλλάγησαν¹¹⁰.

---

⁹⁶ да се от-метнат пред опасността

⁹⁷ за предпочитане

⁹⁸ т.е. от богатството с благото му и надеждата да се забогатее

⁹⁹ ὑπο-λαβόντες , νομίσαντες

¹⁰⁰ т.е. възмездиято им носи повече наслада

¹⁰¹ от опасностите, рисковете избраха този да (накажат враговете а да се простят с благата ...)

¹⁰² т.е. от богатството с благото му и надеждата да се забогатее

¹⁰³ несигурността на успеха т.е. дори да не били уверени в успеха не се отчайвали ?

¹⁰⁴ κινδύνου

¹⁰⁵ т.е. надеждата не им скръства ръцете – sibi confidere - помогни си сам за да ти помогне и Господ

¹⁰⁶ hendiadyoin - ?

¹⁰⁷ предпочитали да загинат сражавайки се отколкото да се спасят като се предадат

¹⁰⁸ διὰ τύχης ² само за миг

¹⁰⁹ ἀκμαζούσης μᾶλλον αὐτῶν τῆς δόξης ἢ τοῦ δέους т.е. за да запазят доброто си име а не от страх

¹¹⁰ τοῦ βίου ² загинаха